derũt de septimo ordine tronoꝝ. ⁊ sepe liuntur in puteo pleno veneno bulienti. Nota qñ constantin⁹ imꝑator magnus dedit redditus ecclie ꝓpter deum .i. ministris ecclie ꝓpter deũ. audita fuit vt dicit̃ a non nullis vox in aere ipo die dicens. Hodie in ecclia dei seminatũ ē venenũ. scz ꝑ ipsis. qui male vtuntur bonis ecclesie. vel ea iniuste retinent. Jõ per que q̃s ⁊c̃. Octauus modus male vite est fidei derelictõ. qñ scz iam in corde dubitamus tenẽtes errorem falsas opiniones de deo vel de sanctis. vel de articulis fidei qꝛ sicut dicit̃. ij. pe. ij. Melius esset illis. non cognoscere viã iusticie. q̃ꝫ post cognicõem retrorsuz cõuerti. talibus ꝯtingit illud ꝓuer. xxvi. ⁊ scd̃a pe. ij. Canis reuersus est ad vomituz suum. Quãdo vero tales moriũtur deportant̃ ad infernũ ad octauũ carcerez cũ illis qui de octauo ordine ceciderũt scz cherubim. Et de istis et alijs sequẽtib⁹ dicit̃ ibi assur sepultura eius quod interpretatur nemus. ⁊ significat suꝑbiam qꝛ in nemore sunt arbores inordinate. Ita superbi sunt inordiati. quia nolũt tenere ordinatõem xp̃i dicentis Math̃. xi. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. ⁊ inuenietis requiem aĩabus vestris. Itez arbores nemorũ sunt infructuose qꝛ non hñt nisi folia. et frondes. sic suꝑbi crudeles habẽt plura verba vana pomposa ⁊ frondes scilicz vanitatis. portando noua ornamenta sicut cornua caudas ⁊c̃. ⁊ nullum habent fructuz. qꝛ ad Heb̃. xi. Sine fide impossibile est placere deo. Tales sepeliũtur ĩ inferno ĩ ꝓuteo pleno plũbo liquefacto. qꝛ plũbum est ponderosuz. ⁊ conueniẽs est ad humiliandũ eos qui noluerũt esse humiles ĩ hoc mũdo. iuxta eciã verbum xp̃i Luc̃. xviij. Qui se exaltat humiliabitur Nonus modus male vite ē peior omniũ scz dei abhominacõ vt illi qui ira scendo deũ blasphemant. negant ⁊ renegant vt faciũt sepe lusores taxilloruz et homines armoꝝ in domibus pauperum laboratorũ in despectu xp̃i ⁊ v̄ginis marie eos verberãdo ⁊ bona eoruz auferẽdo. De talibus dicit̃ Thob̃. xiij. Male dicti erunt qui cõtempserint te ⁊ cõdemnati erũt qui blasphemauerũt te quoniã omnes tales sine penitencia frequenter moriũtur ⁊ includũtur in nono carcere ĩferni cũ illis qui de nono ordine seraphĩ ceciderunt. ⁊ credo ꝙ tales sepeliũtur in infimo loco cũ lucipero. Econtra autem dicenduz est ⁊ erit de illis qui benedicũt deũ Thob̃. xiij. Benedicti erũt qui edificauerũt te. ⁊ beati omnes qui diligũt nomen tuũ quoniã tu benedices iusto. Tales veraciter possunt dicere. Ne derelinquas animã meaz in inferno ⁊c̃. Quod nobis concedat omĩpotens ⁊c̃.

De sancta trinitate Sermo primus

Quomodo possunt hec fieri Joh̃. iij. Hec q̃stio ē in euãgelio hodierno ꝫ solucõ est Joh̃. xi. ⁊. xiiij. ca. Cũ mgr̃ nr̃ Jh̃s xp̃s docuissz discipulos suos ⁊ eis mirãda dixisset de d̃inis ꝑsoĩs ⁊ int̃ alia de pr̃e ⁊ dixisset h̃ verba. In domo pr̃is mei mãsiones multe sũt ⁊c̃. Hijs auditis dixit philippus xp̃o. Dñe oñde nob̃ pr̃ez ⁊ sufficit nob̃. xp̃s ãt rñt philippo di. Qui videt me videt ⁊ patrẽ meũ ⁊c̃ Ex q̃ hystoria apparet ꝙ mgr̃ Jh̃s xp̃s philippuz q̃rentẽ ⁊ petentẽ rep̃hendit dicẽs quõ tu dicis oñde nob̃ pr̃ez. Sub istis v̄bis philippi xp̃o loq̃ntl̃ suo mgr̃o p̃t fieri tal' q̃o ⁊ peticõ an discipul⁹ q̃ audit mgr̃m loq̃ntez difficilia ad discendũ et intelligendũ An possit mgr̃o mouere q̃oez sine rep̃hensione ⁊ qñ ⁊ in q̃b⁹ casibus h̃ possit fieri. Dicẽdũ ꝙ ĩ trib⁹ casib⁹ q̃s poĩt scũs Joh̃. Prim⁹ casus l' pr̃ia ꝯdicõ ē qñ lectõ mgr̃i ē suꝑ naturale ĩgenium hoĩs ⁊ intellcm̃. hoc est qñ excedit

humanam rationem. Istum casum poit Jo. iij. capl'o vbi dicit ꝙ magister noster christus docens Nycodemũ inter alia dicit sibi. Amen amen dico vobis nisi quis natus fuerit denuo non potest videre regnũ dei. Ecce christi lectio ⁊ disciplina. Hec lectio excedit naturale ingeniũ hominis seu intellectum. quia homo quãdo est iam senex ꝙ iterum nascitur ꝙ vteruz matris ingrediatur humanũ excedit ĩtellectum. Item ideo Nycodemus istam disciplinam nõ valens intelligere formauit super eam questionem ⁊ dicit ei. quomodo homo potest nasci denuo cum sit senex. nunquid potest in ventrem matris sue introire iterato ⁊ renasci. Et tũc magister ihesus christus sibi exposuit ꝙ erat duplex natiuitas. vna a matris vtero. alia vero in baptismo ⁊ spiritusancto. vltimo modo oportebat nasci. qui volebat videre regnum dei. Secundus casus seu conditio est quando locutio magistri est contra experimentum consuetudinis generalis hoc est quando excedit omnem consuetudinem ⁊ visionem Istum casum exposuit beatus iohãnes vi. capl'o vbi exprimit ꝙ christus docens suos discipulos inter alia dicit. Ego sum panis viuus qui de celo descendi si quis mãducauerit ex hoc pane viuet in eternum Et panis quem ego dabo caro mea est. Ecce christi lectio Hec lectio excedit omẽz consuetudinem ⁊ experimentum ꝙ homo dat carnes suas alijs ad manducandum ⁊ nutriendum. hoc nunq̃ est visum nec probatum nec auditum. ideo non valentes lectionem capere litigabant adinuicẽ ⁊ questionem formantes dicebãt Quomodo potest hic dare nobis carnem suam ad manducandum. ⁊ tunc magister exposuit eis quomodo ipse erat filius dei verus deus ⁊ homo. ⁊ quomodo panis erat conuertendus in eius carnem. ⁊ vinum in eius sanguinem in specie vini. et quomodo hic cibus bene vtentibus cõfert vitam eternam. Consimilem sententiam Johannis septimo exponit. ꝙ cum ipse ihesus in templo doceret. iudei sciẽtes ꝙ nunq̃ magistrum habuetat nec didiscerat ⁊ docebat mirabilia de sacra scriptura. videntes hoc esse contra generalem consuetudinem hominum ⁊ experimentum admirantes querebant ⁊ dicebant. Quomodo hic litteras scit ⁊ nũq̃ didiscerat. Ihesus autem soluẽs eis istã questionem dixit. Mea doctrina non ẽ mea. sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntatem eius facere cognoscet de doctrina. vtrum ex deo sit. an ego a me ipso loquar. Qui a semetipso loquitur gl'am ꝓpriã querit. Tercius casus. qñ lectio magistri est contra preceptuz sacre scripture seu consilium. hoc est quando excedit diuinam reuelationem Istum casum ponit beatus Johãnes duodecimo capitulo. vbi poit ꝙ magister noster ihesus christus loquens ⁊ docens iudices inter alia dicit eis ꝙ ipse filius hominis erat verus messias ⁊ habebat exaltari ĩ cruce ⁊ suspendi. Ecce christi lectio. hec lectio videbatur iudeis contradicere ⁊ excedere reuelationem diuinam ⁊ scripturam sacram. cum enim scriptura sacra dicat christum seu messiam vel filium hominis nunq̃ moriturum. ⁊ christus dicebat ⁊ docebat se in cruce moriturum contra sacram scripturam videbatur dicere. Et ideo iudei capere non valentes questionem formantes dixerunt. Nos audiuimus ex lege ꝙ christus manet in eternum. Et quomodo tu dicis. Oportet exaltari filium hominis. Quis enim est iste filius hominis. Et tunc christus exposuit eis quomodo ipse poterat mori scd̃m humanitatem. sed ipse viueret in eternuz scd̃m diuinitatẽ. ecce terci⁹ casus

Patet ergo solucō questionis in qua que-
rebatur ꝑm quē casum debet discipulus
attendere vt possit sine reprehensione su
pra lectione magistri questionem facere
patuit eī in tribꝰ casibꝰ. Prīo si mgr̄ dr̄et
aliquid quod exederet naturale ingeniū
hominis ⁊ intellectuz. Secundo si di
ceret aliquid cōtra experimentuz natura
lis consuetudinis. Tercō si diceret ali
q̄d quod exederet consiliuz reuelatum in
sacra scriptura cōtentum p̄sertim si impo
neretur discipulis ad credendum ⁊ tenē
dum tunc discipuli iuste ⁊ sine rep̄hensio
ne possent questionem magistro facere ⁊
dicere. Quō possunt h̄ fieri. Reuera be
atus Johānes qui est in sacra scriptura
maximus. qui est doctus ⁊ magistratus
ꝑ xp̄m ⁊ eius cōsilium ⁊ paradisi studiū
quia ꝑ trinitatis misteriuz ipē et eius di
sciplina approbatur. Iste eniz tamgrandis
magister et admirabilis inter multas ad
mirandas questiones ⁊ disciplinas poīt
et dicit. prima Johis. v. Tres sunt qui
dant testimonium in celo. pater. verbum
et spiritus sanctus. Et hij tres vnuz sūt
Hec disciplina videtur habere predctās
condicōnes. Prima excedit hominis
intellectum ⁊ racōem ⁊ ingenim. Qd̄
sic patet. quia ꝑm racōnez nostram vide
tur ꝙ Queqꝫ distincta sunt. sunt in na-
tura sua distincta. verbi grcia. In omni
genere creaturaruz celum ⁊ terra distin
cta sunt. quia celum habet naturā ⁊ for
mā incorruptibilem. ⁊ terra corruptibi-
lem. ⁊ sic tanq̄ꝫ corruptibile ⁊ incorrup-
tibile distincta sunt. Sic natura distīcte
sunt due stelle in celo vt sol ⁊ luna. quā
uis sunt incorruptibiles. tamen distincta
sunt loco ⁊ magnitudine ⁊ eciam clarita
te. Eciā in angelis omnes natura ⁊ essē
cia distincti sunt. lapis ⁊ arbor distincta
sunt natura. capra ⁊ leo. duo homines
anima distīcti sunt. Quia alia est anima
petri. ⁊ alia est anima mathye. ⁊ alia est
anima georgij. Ita ꝙ vbicunqꝫ īuenimꝰ
in rebus creatis distinctōem ꝑsonarum.
semꝑ inuenimus distinctōez essenciaruz
et naturaruz. Qr igitur dicamus ꝙ in di
uinis sunt tres ꝑsone distincte ⁊ nō sunt
ꝑ essenciā vel per substanciā. vel ꝑ natu-
ram distincte. Racōem excedit. Si enī
filij israhel non poterāt intendere in faciē
moysi ꝓpter claritatem vultus eius. vt
habetur Exod. xxxiiij. Quia videbat dei
essenciā ⁊ personarum trinitatem. Quo
modo possemus attendere ⁊ attingere
trinitatem omnia exedentem. Quomō
enim quis possit intelligere ꝙ vnitas sit
trinitas. ⁊ trinitas sit vnitas. cum nume
ri omnes sint natura ⁊ specie distincti. vt
non sint due equales. Quia ternarius
excedit binarium. ⁊ quaternarius ternari
um ⁊c̄. Quomō ergo poterimus nos cape-
re ꝙ pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus sūt
tres persone ⁊ indiuisa substancia natura
et essencia non capit racō humana. Igi
tur exedit racōem. Ideo dicit beatus ber
nardus in sermone de sancta ⁊ inaccessibi
li trinitate. Inquirere de trinitate peruer
sa curiositas est tenere ⁊ credere vt docz
ecclesia. fides ⁊ securitas est videre eam
sicut est felicitas est. Et propt̄ hoc Au-
gustinum volentem hoc misteriuz ostē
dere racōnibus legimus reprehensuz. Le
gitur enim eo tempore quo libros de tri
nitate sancta conposuit ⁊c̄. Nota hy-
storiam ⁊c̄. Igitur patet ꝙ excedit huā
num ingenium. Secundo excedit om
ne experimentum ⁊ exemplar Quod sic
patet ꝑm apostolum ad Roma. primo.
Et ꝑm Dyonisium de celesti Ierarchia
Que cognoscimus de inuisibslibus ⁊ ce
lestibus per visibilia percipimus modo ī
rebus visibilibus ⁊ creatis. Oppositum
huius misterij inuenimus vt patuit.
Quāuis eniz hoc misterium sanctissime
trinitatis probemꝰ vel magis declaremꝰ
ꝑ exempla ⁊ similitudīes tñ oīa deficiūt

Quod ptz si vnū exemplū i n mediū de
ducat̄ Dicit̄ ꝙ in pomo sūt tria scz odor
sapor ⁊ color ⁊ tamen non est nisi vnū.
Sic in sancta trinitate sunt pater ⁊ filiꝰ
et spūs sanctus. ⁊ tamen tantū vnus est
deus. Istud exemplū si magis attendat̄
et bene magis est contra q̄ꝫ pro. Nā illo
rum trium nullum est pomū. Nec color
est pomū nec odor est pomum. nec sapor
est pomū. Sed in trinitate pat̄ est deus
filius est deus. spūs sanctꝰ est deus. Pa
tet hoc idem sil'e in exēplis alijs que om
nia deficiunt a ꝑfecta ꝓbacōne ⁊ ostensi
one istius altissimi misterij quod ē ꝙ de
us est vnus ⁊ trinus. Unde de hoc legit̄
tercij Esdre. iiij. Qꝛ cuz esdras sup̄ qui
busdam dei secretis miraretur ⁊ vellet ꝯ
prehendere angelus dixit sibi. Si vales
flammā ignis pondera. flatū mensura ve
ti. ⁊ diem p̄terituz reuoca. quasi diceret.
Non possis conprehendere hec terrena
quō poteris cōprehendere celestia Pa
tet g̊ ꝙ excedit omne experimentuz. De
hoc vide beatū Thomā pr̄ia parte. q. xxx
ij. arti. primo. Ibi ostendit subtilliter ꝙ
impossibile est ꝑ racionem naturalē ad
cognicōem trinitatis diuinarum ꝑsonaꝝ
ꝑuenire. Et ꝙ ille qui nititur trinitatem
diuinarū ꝑsonarum ꝓbare naturali racō
ne dupliciter fidei derogat. vide eum ibi
supra. Tercō videtur exedere diuinū
misterium reuelatum in lege ex parte dei
quā populo dei tradidit. Ita deus dicit
Deutro. vi. Audi israhel deus tuꝰ vnꝰ
est. Ponit igitur deus vnitatem ⁊ non
trinitatem vt videtur. Item beatus pau
lus qui penetrauit vsq̄ꝫ ad tercium celuz
et audiuit archana dei pr̄ia Coꝝ. viij. di
cit sic. Nam et si sint qui dicerent dij mlt̄
ti ⁊ domini multi nobis autem vnus de
us Igitur vt videtur Paulus ponit in
diuinis vnitatem ⁊ nō trinitatez. Et qꝛ
isti duo scz moyses ⁊ paulus qui hic exis
tentes viderunt diuinā essenciam qd̄ est
eis concessuz vt dicit Augꝰ ⁊ nulli alte
ri. Ponūt in diuinis vnitatem vt vide
tur ⁊ non trinitatem. Ideo ponere trini
tatē videtur cōtra legem veterez ⁊ nouā
et ꝑ consequēs cōtra diuinuz misterium
reuelatum. Ponitur eciā idem sub p̄cep
to ad credendū vt exp̄sse habetur ext̄ de
summa trinitate ⁊ fide catholica ca. i. Igi
tur iuste ⁊ sine reprehensione ꝑm predic
ta de triplici causa ⁊c̄. nos qui audiuimꝰ
beati Johānis lectōnem. que est ꝙ tres
sunt qui testimoniū ꝑhibent ī celo. pater
verbum ⁊ spūs sanctus. Possumꝰ que
stionem formare ⁊ dicere verba thema
tis preassumpti. Quomō possunt hec fi
eri ꝙ in diuinis credamus vnitatem in
essencia. ⁊ trinitatem in ꝑsonis. Et hoc
vt videtur est cōtra hominis racōem ⁊ ī
genium veruz. Si credideris videbis. si
credideris inquā hic viator. videbis il
lic conprehensor. Si credideris in terris
videbis in celis. In quibus verbis bea
tus Johānes soluit tres questiones q̄s
ibi de trinitate possumus facere.

Pr̄ia si est subtilitate difficilis
Scd̄a si est veritate infallibilis.

Tercō si est cognoscibilitate attingibi
lis. Respondet ꝙ sic ꝯcertitudīaliter ⁊ ꝯ
dicōnaliter. quō possunt hec fieri. Si cre
dideris videbis. Primā questionez
et secundaz scz ꝙ hoc sacramentū trinita
tis ⁊ altissimuz misteriuz est subtilitate
difficile mirabiliter. ⁊ veritate infallibile
certitudinaliter ostendit beatus Johēs
Apoc̄. v. vbi dicit ꝙ vidit librum intus
et foris scriptum septem sigillis signatū
et vidit angelum fortem clamātem ⁊ p̄
dicantem voce magna Quis est dignꝰ
aperire libruz ⁊c̄. Nullus est reꝑtus nec
in celo sursum. nec in terra in medio. nec
in inferno deorsum. qui valeret aperire
librum vel soluere aliquid de p̄dictis si
gillis ⁊ flebat Johānes. qꝛ nullus erat
dignus aperire libruz. Et ecce agnus q̄

erat ibi tanq̃ occisus. q̃ habebat oculos septẽ in ꝟtute magna surrexit ⁊ aperuit septez signacula libri. Et tunc q̃tuor aĩalia ⁊ xxiiij. seniores qui aderant benedixerũt eum ⁊ dederunt gloriã ⁊ honorez. ꝑ illuz librum beatus Johẽs intellexit sacr̃mentuz trinitatis ⁊ misteriuz secretoruz oĩm contentoꝝ. intus ⁊ foris est scriptꝰ et rerum inuisibiliuz que sunt ĩ celo intꝰ et rerũ visibiliuz que sunt extra foris. ꝓprietatibꝫ ⁊ ꝑfectõibꝫ omnibꝫ excellentiori mõ est insignitus. Nã ꝑfectões que sunt in omĩ visibili ⁊ inuisibili re excellẽtiori modo sunt in sacra trinitate De hoc vide scm̃ Tho. prĩa ꝑte. q. iiij. arti. ij. ibi ostendit quõ omẽs ꝑfectões rerũ sunt ĩ deo. septẽ sigillis liber signatꝰ est. qꝛ septem secretis hoc sacramentũ ⁊ misteriuz trinitatis clausũ est. Solus ãt xp̃c tanq̃ agnus occisus potuit aperire. Qꝛ nullus nisi xp̃c agnus in cruce ꝟm huãnitatẽ passus dignus ẽ ꝑfectissime declarare qꝛ habet oculos septẽ de scĩa oĩm ꝑfectionum Sicut enim a xp̃o aperiente sigilla septẽ et secreta didicimus ita nob̃ declaramꝰ. et aperimus. Primũ sigilluz est secretum scz ꝙ in isto misterio trinitatis sunt tres ꝑsone non natura distincte ꝟ relatõne. ⁊ vna ꝑsona non est alia. ⁊ tñ nõ sũt nisi vna natura ⁊ substãcia ⁊ essencia. ita ꝙ sint tres ꝑsone diuine. ꝟ tm̃ vnus est deus ⁊ quilibet est deus. Quod sit verũ patet qꝛ ita dicit beatus Joh̃. v. ca. prĩa canonica. Tres sunt q̃ testimoniũ dant ĩ celo. pater. verbũ ⁊ spũs sanctus. Et hij tres vnũ sunt. Et hoc ꝯfirmat ecclesia extra de sum. tri. ⁊ fi. catho. c. firmiter credi⁹ Hoc est valde mirabile ⁊ quõ. Nunq̃t erit mirabile ostensis petro Jacobo ⁊ iohãne si diceremus ꝙ sint tres ꝑsone humane ⁊ non sunt tñ tres hoĩes ꝟ tm̃ vnꝰ homo. vt diceret̃. petrus est homo. Joh̃ est homo. ⁊ ꝙ sunt vnꝰ homo. ⁊ nõ tres hoĩes ⁊ ꝙ in eis non sint tres aĩe ꝟ vna tm̃ anima. Reuera mirabile erit. Ita in ꝓposito de sancta trinitate est pater filius et spũs sanctus. sunt tres ꝑsone diuine. et tñ non tres dij. ꝟ vnus tm̃ deꝰ. Certe mirabile est quõ possunt hec fieri. Sigillum clausuz est. Sz aperiat̃. qꝛ pñt hec fieri. Quod sic ptz ꝑ exemplũ in natura Qꝛ a fonte exit riuus. ⁊ a riuo exit vnus stagnus. ⁊ sunt tres congregacões aque et tñ non sunt tres aque ꝟ vna aqua ĩ natura. Pariformiter a patre exit filius. ⁊ ab vtroq̃ spũs scũs. ⁊ sũt tres ꝑsone diuine. ꝟ tamen vnus deus. ⁊ verum est dicere ꝙ pater deus est. filius est deus. spiritus sanctus est deus. Sed tamen non tres dij ꝟ vnus tantũ deꝰ. Ecce primũ sigillum apertũ ꝑ agnum scz xp̃m. Secundũ sigillũ est. Qꝛ vna persona diuina q̃uis non est alia tamen est in alia. Qd̃ sic patet. Nã xp̃us dicit philippo vt habetur Joh̃. xiiij. Non credis. quia ego in patre ⁊ pater in me est. Et hoc cõfirmat ecclesia titulo ⁊ capl'o p̃allegatis. firmit̃ credimus. Hoc est valde mirabile. ⁊ q̃mõ nunquit esset mirabile ꝙ petrus non esset paulus. ⁊ paulus non esset Johãnes ⁊ tamen petrus esset in paulo ⁊ paulus in Johãne. ꝓfecto mirabile esset. Ita in ꝓposito In misterio trinitatis pater non ẽ filius. nec filius spũs sanctꝰ. ⁊ tamen pater est in filio. ⁊ filius in spũ sancto. ⁊ spũs sanctus in patre ⁊ filio. Certe mirabile est. Quõ q̃ possunt hec fieri. sigillum clausum ꝟ aperiatur. Sed si est mirabile tamen est possibile nec dubitabile est. Quomodo pñt hec fieri. Qꝛ autem ita sit ostendit xp̃s. qui est agnus per tale exempluz. Nam in natura ponamꝰ ꝙ sint tres homines multũ se mutuo diligentes scz petrus. paulus ⁊ Johãnes Cor petri non est pauli. nec cor pauli est Johãnis. sed sunt tria corda. Sed quia mutuo se diligunt cor vnius est in corde alterius. Et iõ id quod vult vnus vult

alius. Nam dicit Aug⁹ q animus siue
cor magis est vbi amat q̃ vbi animat. et
hoc cõfirmat xpus Math. vi. Vbi ē thx
saurus tuus ibi est cor tuuz. Et tñ clar
est q thxsaurus nõ est cor. Nec cor est
thxsaurus. Et tñ thxsaurus ē in corde ⁊ cor
in thxsauro. Et pterea scribit prima
Johis. iiij. Qui manz in caritate in deo
manet ⁊ deus in eo. Et sic patet q pater
est in filio. ⁊ filius in patre. ⁊ spus sanc
tus in filio ⁊ patre. De hoc sanct⁹ Tho.
pria pte. q. xlij. arti. v. vbi dicit in corpe
articuli. q in patre ⁊ filio est tria psidera
re scz essenciã relacõem ⁊ originẽ. ⁊ pm
quodlibet istorz filius est in patre ⁊ econ
uerso. hec ille. Et idem iudicũ est de spũ
sancto qõ de patre ⁊ filio. Tertiũ sigil
lũ et secretũ est. Qz iste tres psone vna
est ingenerabil scz pater. alia genita. ter
cia spirata. Prima a nullo. secũda a pria
et tercia a pria ⁊ secũda. Et q hoc sit ve
rũ ita ostendit Athanasius dicẽs. Alia
est psona patris. alia filij. alia spus sãcti
Et infra pmit. pater a nullo est factus.
nec genitus. nec creatus. Filius a patre
solo. nõ est factus nec creatus. ꝫ genitus
Spũs sanctus a patre ⁊ filio nec fact⁹
nec creatus nec genitus. ꝫ procedẽs. No
ta totũ. Et hoc pfirmat eecia rytulo ⁊ ca
pitulo allegatis. Hoc est mirabile ⁊ nun
q̃t esset mirabile q aliq̃s homo generarz
et generatus nõ esset ⁊ q generaret ⁊ si
ne muliere generaret. Certe sic q esset a
liq̃s homo. qz homo pductus esset ⁊ sine
muliere pductus. ⁊ q esset pductus et
nõ genitus. Reuera mirabile esset. Ita
in pposito. Nã deus pater generatus nõ
est. neq̃ ab aliquo est. De hoc vide scm̃
Tho. pria pte. q. xxxiij. arti. iiij. Deus fi
lius a deo patre generat⁹ ē ⁊ sine matre
generat⁹. loquẽdo de generacõe e⁹ eter
na. ⁊ spus sanctus a deo pre. ⁊ deo filio
spiratus est. ⁊ pcedens est sine muliere.
et tamen generatus non est. Hoc valde
mirabile. Igit quõ possunt hec fieri. sigil
lũ clausuz est. Sed aperiatur. Sed si est
mirabile tñ est possibile. nec dubitabile.
qz possunt fieri. Qz autez ita sit ostendit
xpus qui est agnus p tale exemplũ i na
tura. Adã a nullo hoie pcessit. qz fuit p
mus homo. Eua ab adaz solũ. Abel ab
adam ⁊ eua simul. Isti tres habent huã
nitatem. Quia quilibet erat homo. ⁊ tñ
vnus a nullo. scz adam. ⁊ alius ab vno.
scz eua. ⁊ alius a duobz scz abel ab adaz
et eua. Ita in pposito sicut adam habuit
humanitatẽ ⁊ nõ habuit ab aliquo alio.
Ita deus pater habet diuinitatẽ ⁊ a nul
lo. Sed sicut eua habuit huãnitatez ab
vno homine qz ab adam sine muliere. ita
filius dei habuit ⁊ habet diuinitatẽ a so
lo deo patre sine coniuge. nec mirum. Qz
sicut filius dei est generatus a matre q̃ꝫ
tũ ad huãnitatez sine viro ⁊ patre. Ita
q̃tum ad diuinitatẽ est genitus a patre.
sine matre. Et sicut huãnitatez habuit a
duobz scz abel. Quia ab adam ⁊ eua. ita
spus sanctus habuit ⁊ habet diuinitatez
a patre ⁊ filio equaliter. Quartũ sigil
lum est. Qz q̃ꝫuis deus pater generat et
ab eterno generauit deum filium. tamen
nec pater est prior filio. nec filius posteri
or patre. Sed sunt coeterni. Qz autem
ita sit ostendit Athanasius dicens. Et i
hac trinitate nihil ꝑius aut posterius Ni
hil maius aut minus. Sed tote tres per
sone coeterne sibi sunt ⁊ coequales. Et
hoc eciã confirmatur rytulo ⁊ capitulo
preallegatis. Hoc est valde mirabile.
Et quomodo. Nunquit mirabile esset
Qz adam non precessit abel. ⁊ q architec
tor non esset prior q̃ꝫ domus preeuz e
dificata. pfecto esset. Ita in pposito di
co q deus pater genuit filiuz. ⁊ q ipē nõ
sit filio prior. neq̃ filius posterior patre
neq̃ ille antiquior. Nec iste iunior. Cer
te mirabile est. Quõ hec possunt fieri. si
gillum clausũ est. Sed aperiat. Et si est

mirabile tamen est possibile. nec dubitabile. Quō hec possunt fieri. Or autē ita sit ostendit xp̄s ꝑ tale exemplū. A sole exit radius. A radio splendor. tamē sol non est prior radio Nec radius splendore. Naz in puncto quo est sol. radius eiꝰ fit. Et in eodē pūcto a sole ⁊ radio splēdor ꝓcedit. Idem de candela si accendatur. Ita in ꝓposito a deo patre vt a sole radius exijt deus filius. Et a deo patre et filio exijt deus spūs sanctus vt splendor. Quia deus pater ab eterno generauit filiuz. Et deus pater ⁊ deus filius ab eterno spirauerunt spm̄ sanctum. Et per consequēs omnes tres fuerūt ab eterno De hoc vide sanctū Tho. pr̄ia ꝑte. q. xlij articulo scdo. Ibi dicit in principio corporis articuli ꝙ necesse est dicere filium esse coeternum patri. Quod subtiliter ibidem ꝓbat Idem iudicium est de spiritu sancto qui suo principio scz patri ⁊ filio necessario est coeternus Quintū sigilluz ⁊ secretū est ꝙ omnia que habuit pater dedit filio ⁊ tamen totum sibi retinuit. Et omnia que habuit pater ⁊ filius spūi sancto dederūt. Et totum sibi retinuerūt. Or autē hoc sit verum declarat magister sentenciaꝝ libro prīo. ⁊ Athanasius vt prius. Et est valde mirabile. Et quō. Nunquit esset mirabile ꝙ ego haberē decē florenos ⁊ omnes illos traderem alteri ⁊ eosdem retinerem. ita ꝙ essent vere dati. ⁊ vere retenti. Ita est in ꝓposito quia deus pater omnes suas ꝑfectiones filio dedit. ⁊ omnes sil' retinuit et ambo easdem spiritui sancto dederūt. et easdem sibijpsis retinuerūt. Certe mirabile est. Et quomō hec possunt fieri. sigillū clausū. Sed aperiat̄. Sed si est mirabile tamen est possibile. nec dubitabile. Quia hec possunt fieri. ꝙ autem ita sit ostendit xp̄us per tale exemplū in natura. Magister totam sciencia dat baccalario Et totam sibi retinet. quia dando eā non priuatur ea. ⁊ ambo dant totam discipulo. Et ambo retinent sibijpsis totā Ita in ꝓposito deus pater totuz velle scire ⁊ posse dedit filio ⁊ totum sibi retinuit et eis non est priuatus. ⁊ pater ⁊ filius cōmunicauerūt spūi sancto ⁊ sibi retinuerunt. Sextum sigillum est ꝙ totum posse. totum velle. ⁊ sic de alijs perfectōnibus quas habet pater. habet filius. habet eciam spūs sanctus. ⁊ tamen deus pater potest generare filium. ⁊ deus filius hoc non potest. nec spūs sanctus. Et eciam pater ⁊ filius possunt spirare spiritū sanctum alium ab ipsis in persona. ⁊ tamen hoc non potest spūs sanctꝰ. Quod autem ita sit ostendit magister sentenciaruz ⁊ confirmatur vt prius Hoc est mirabile. Quomō igitur hec fieri possunt. sigillum clausuz est. Sed aperiatur. Sz si est mirabile tamen est possibile nec dubitabile. Quia possunt hec fieri. ꝙ autez sic patet. Nam ponatur exempluz ꝙ rex castelle habeat vnam nobilem ciuitatez et habeat plenum posse sup̄ eam. vendēdi. donandi. ⁊ alienandi. ⁊ dat illam cuz toto posse suo ⁊ dominio regi arrogonie et transferat dominiū hoc casu posito. totum dominiū ⁊ posse quod habebat rex castelle in dicta ciuitate habet rex arrogonie. Et tamē rex castelle habebat posse ꝙ poterat eam dare non solum regi anglie. francie. ⁊c̄. ymmo eciam regi arrogonie. Et tamen iste rex arrogonie dato ꝙ possit dare regibꝰ francie ⁊ anglie. nō tamen arrogonie. quia suum est. Ideo sibijpisi dare nō possit. ita in ꝓposito. deꝰ pater totum posse suum ⁊ velle dedit filio. ⁊ pater ⁊ filius spūi sancto. Et qnicquid pater potest ⁊ vult. Filius potest et vult. Et quecumqz ambo volunt ⁊ possunt. potest ⁊ vult spūs sanctus. Et tamen deus pater potest generare deum

filium. Et tamen deus filius non potest generare deum filium. ⁊ deus pater ⁊ deus filius possunt ⁊ volunt producere spm̃ sanctuꝫ Et tamen spūs sanctus nec vult nec potest ꝓducere spm̃ sanctum. Ecce sextum sigillum apertum per xp̃m. De hoc vide sanctū Thomā prima pre questione.xlij.articu.vi. Ibi concludit ⁊ ꝓbat ꝙ filius sit equalis patri i potestate ⁊ spūs sanctus vterqꝫ quo tamen nō obstante non sequitur vt idem dicat pater potest generare ḡ filius. Cuius racō nem assignat ibi supra in solucōne ad tertium argumentum. Septimum sigillum est ꝙ pater est omnipotēs.et nō habet posse vt generetur. Filius est omnipotens. et tamen non habet potenciam vt generet. Et spūs sanctus est omipotens ⁊ tamen nō habet potenciam vt generet vel ꝓducat spm̃ sanctum. Et vterqꝫ istorum est omnipotens ⁊ neuter habet potenciam vt diem preteritum reuocet. Neqꝫ vt corruptā virginem faciat non fuisse corruptam. Et dicit sanctus Thomās.pri.par.q.xxv.articu.iij.in corpore articuli ⁊ in solucōnibus argumentorū. Quod autem istud sit verum ostēdit Athanasius de generacōne ⁊ spiracōne predictis. Et magister sentenciarum vbi supra. Et confirmat ecclesia tytulo ⁊ capitulo p̄allegatis. Hoc est valde mirabile. Et quomō possunt hec fieri. Nunquid esset mirabile vt diceretur aristoteles habuit omnem scienciam. Et tamen ꝙ nesciuerit geometriaꝫ. vel arisimeticaꝫ. Certe mirabile esset. Quomodo ḡ possunt hec fieri.sigillū clausuꝫ est. Sz aperiatur. Sed si est mirabile tamen est factibile.nec dubitabile.qz possunt hec fieri. Qz autem ita sit patet ꝑ exemplum. Donatur ꝙ sit aliquis magister in theologia maximus et perfectus. Iste nunq̄t possit docere lapidem theologiam. Certe non. Sed hoc non est ex defectu suo. sed lapidis. Nunquid posset docere puerum in cunabulo existentem. Certe non.qd̄ non est ex defectu sui sed pueri. Ita in ꝓposito deus pater etc̄.nec filius ⁊ cetera possunt facere ꝙ reuocent diem preteritum.⁊c̄. Sed hoc non est ex impotencia dei sed rei.quia talis res non est factibil'. et tamen deus dicitur omnipotens quasi omnia potens.quia omnia possibilia potest ⁊c̄. Ecce septimum sigillum apertū. Et per consequens omnia septem. ⁊ sic patet prima ⁊ secunda solucō questionū supradictarum. Tercia solucō scz tercie questionis est hec ꝙ hoc sacrum misterium trinitatis est cognosabile ⁊ attingibile condicōnaliter si credideris videbis. Quod ostendit beatus Augustinus dicens. Qz fidei que est in via succedit clara visio in patria ⁊ spei conprehensio siue tencō ⁊ caritatis fruicō. Si ḡ volumus videre in patria.credamus in via.quia si credideris videbis. Sed cuꝫ fides sit de inuisibilibus. Quia ꝯm Aug⁹. Fides est credere quod tu non vides. quomō credimus quod non videmus. Quomodo possunt hec fieri. Ad hoc respondet Augustinus in libro de fide rerum inuisibilium. ⁊ ostendit ꝑ duo exempla. Quod credimus ⁊ non videmus. Primuꝫ est tale. Tu dicis illum sutorem esse patrem tuum. Et si dicatur tibi. Nunquid vidisti eum te generantem. Respondebis non. Si igitur credis de patre visibili quem vides.credes de patre inuisibili quem non vides. Secunduꝫ exēpluꝫ beati Augustini. Tu es egrotus.medicū consulit tibi ꝙ tu recipias talem medicinam.et curaberis. Nunquid vidisti te curari. Respondebis non. Quid ḡ dicis ꝙ valebit medicina. Certe dices.qz medicus dicit. ⁊ quare credis medico. Respondebis. Quia legit in libris auicene.

vel talis medici. ⁊ si dicatur Scitis ipm respondebis non. ꝫ audio. ⁊ ita credo. Igitur credis quod nō vides. crede igitur vt videas. Nam si credideris videbis. quod nunc vides fide in via tunc clara facie videbis in gloria. Ad quā nos perducat qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ Amen.

De sancta trinitate Sermo scd̄s.

NEmo potest facere hec signa que tu facis. Habetur verbū istud originaliter Johis capl'o. iij. ⁊ recitatū est in euāgelio hodierno ꝑm istam dominicam et festum presens. Nam sicut ecclesia celebrat solennitatem sanctorū ⁊ si in particularibus solennitatibus sit aliquid neglectum sanctos omēs eciam venerātur in vna solennitate simul in supplementū negligencie scz in festo omniū sanctoruz Sic de qualibet ꝑsona diuina facit hodie specialē solennitatem ꝙ bene cōgruit ad significandū distinctōnez ꝑsonaruz ⁊ vnitatem essencie. Ego halxo modo predicare de plus alta materia ⁊ subtiliori. q̄z sit in tota theologia. vel ī aliqua facultate scz de eterna trinitate scz de patre et filio ⁊ spū sancto. Ideo vt sermo sit ad dei gloriam ⁊ reuerenciā ⁊ nostrarū animarum reformacōez. ⁊ peccatorum correctionem. Salutetur pri⁹ sacratissima virgo Maria ⁊c̄. Secretum ⁊ misterium sancte ⁊ eterne trinitatis quomodo est vnus deus creator omniū rerum ⁊ ille deus vnus est tres ꝑsone. pater. filius et spūs sanctus est ita altum ⁊ transcendens ꝙ a principio mundi vsq̄z ad finem nunq̄z fuisset scitum ꝑ intellectuz humanū nisi deus reuelasset nobis. quia intellectus humanus nō potest conprehendere naturaliter tam altum misteriū. Jam videtis quāta est altitudo celi supra corda nostra. maior incōparabiliter est altitudo trinitatis sup̄ animas nostras. Et sicut nullo posse creato homo tenens pedes in terra posset digito suo tangere celum. bene tamen posset supranaturaliter Et hoc dupliciter. puta si celum inclinaretur deorsum. vel homo a deo in altū eleuaretur ⁊ tangeret celum. alias impossibile est celum digito tangere. Ita de sācta trinitate circa animas. digitus anime quo tāgit subtilis est intellectus. Sicut enim corpus hominis digito non potest tangere celum naturaliter. sic nec digitus anime potest tangere intelligere seu conprehendere misteriuz trinitatis naturaliter. ꝫ bene supranaturaliter dupliciter. l' ꝙ celum id est secretū inclinatur deorsuz vt fuit factum in benedicta incarnacōne filij dei ⁊ tunc eleuauit homines quādo illa altitudo infinita humiliauit se de celo descendens ad terram. naturā humanaz assumendo. ⁊ ipēmet ore ꝓprio reuelauit predicauit ⁊ declarauit quomō vnus deus est trinus in ꝑsonis. Ideo tangimus digito intellectus. Itē quia eleuauit homines in altum vt apostolos. martires. doctores. confessores ꝑ altam contemplationem. ⁊ vite ꝑfectionem. qui digito intellectus tetigerunt misteriū trinitatis. Ecce quomō vel ꝑ celi humiliacōem vel hominis eleuacōnem tangimus sup̄ naturalr misteriū illd̄. Auc̄tas dauid in p̄s. Benedictus dominus deus meus q̄ docet manus meas ad prelium. dicebat domine Inclina celos tuos ⁊ descende. Ecce prim⁹ modus. Tange mōtes et fumigabunt. Ecce secūdus modus. Celos vocat secreta misteria trinitatis dicens. Dn̄e inclina celos tuos. i. secreta vnum celū est ꝙ vnus deus est tres ꝑsone. aliud ꝙ solus pater generat filiuz. aliud ꝙ a solo patre ꝓcedit filius ꝑ eternā generacōem. aliud ꝙ spūs sanctus ꝓce

dit ab vtroq; equaliter. Itez aliud secre
tuz est q in diuinis sunt quatuor reales
relacōes ⁊ quiq; notiones. De istis di
cit Inclina celos. ecce primus modus.
Secūdus tange mōtes ⁊ fumigabunt.
Montes altissimos vocat apl'os marti
res doctores cōfessores qui habuerūt ī
tellectum eleuatū. p altam contemplacō
nem et spūalem vitā. valles terrestres
sunt gentes mūdane. dicit g̊ tange mon
tes ⁊ fumigabunt. Non de fumo de fur
no calcis s̄ de fumo doctrinaruz ⁊ predi
cacōnuz ⁊ ad instar fumi incensi boni o
doris. Istis duobꝫ modis scimus secre
ta trinitatis. aliter enim nullus intellect⁹
humanus potuisset sciuisse nec cognouis
se misteriū hoc. quia dicit apl'us. De⁹ lu
cem inhabitat inaccessibilem q null⁹ ho
minum vidit nec oculo corporis nec in
tellectus Sed nec videre potest cui ho
nor ⁊ imperiū sempiternum amē. Diui
tibus huius seculi p̄cipe non sublime sa
pere. neq; sperare in incerto diuiciarum. s̄
in deo viuo qui prestat nobis omīa abū
de ad fruendum. bene agere diuites fieri
in bonis operibꝫ. facile tribuere. cōmuni
care thezaurisare sibi fundamentū bonū
in futurū vt apprehendant bonam vitā.
prīa ad Thymo. vi. Questio vnde
ꝓcedit iste defectus q nō possumus deū
videre. Dico q non est defectus obiecti
sed potencie. quia deus de se visibilis est
sed defectus est ex parte intellectus no
stri. qui non est ei ꝓporcōnatus. nam ocu
lus noctue scz eyner vlen. oder eyns cut
zelins non potest videre solez qui tamē
de se est bene visibilis. s̄ oculo noctue est
inproporcōnabilis. Ita misterium trini
tatis de se clarissimū est ⁊ visibile. sed de
fectus est ex parte intellectus nostri. Jō
dixit philozophus Sicut se habet ocu
lus noctue ad lumen solis. Ita intellec
tus noster ad manifestissima in natura.

Ideo dicam vobis miraculuz de sancto
Augustino maximo doctore ⁊ subtilissi
mo qui voluit facere vnum librū in quo
declararet secreta trinitatis racōibꝫ natu
ralibus argumentis auctoritatibꝫ. Cuz
autē semel ambularet iuxta littus maris
meditando vt scriberet racōez quādo oc
curreret inuenit puerū gracōsuz qui cum
vna patella argentea trahebat aquaz de
mari ⁊ mittebat in ꝑua fouea quam fece
rat cū manu. Cū autē beat⁹ Aug⁹ diu
contēplatus fuisset puerū dixit sibi quid
facis fili. Rn̄dit q totaz aquā abissi ma
ris volebat mittere ī illa ꝑua fouea. In
nuēs augustino q fouea ꝑua erat liber.
patella argentea intellect⁹ augustini cla
rus ⁊ subtilis. maris abissi secretū trinita
tis infinitū ⁊ puer disparuit. Q dixit au
gustinus. Inuanū laboro ⁊ dimissis rō
nibus naturalibꝫ ⁊ phicis quibus nō po
test misteriū trinitatis intelligere. Rece
pit aliū modū scz recurrendo ad reuela
cōes xp̄i q̄ scz inclinauit celos ⁊ eleuauit
hoīes ⁊ ad auc̄tes biblie. ⁊ sic ordinauit
suū librum dicens cū apl'o. Q altitudo
diuiciarū sapiencie ⁊ scīe dei q̄ inconpre
hensibilia sunt iudicia eius ⁊ inuestigabi
les vie eius. Ad roma. xi. Nota alti
tudo diuiciarū dicitur scīa quā habet ho
mo de trinitate. diuicie huius mūdi non
sunt ꝓprie diuicie quia pereūt. s̄ sciēcia de
secretis trinitatis est altitudo diuiciaruz
que facit animas diuites in hoc mundo
ꝑ fidem ⁊ in celo ꝑ gloriā dans eis q̄t
quid volunt. quicquid desiderant. Sapi
encie. i. sapide sciencie. qr magnum sapo
rem inuenit anima deuota in ꝯtemplaci
one trinitatis ⁊ scīe. ⁊ hoc q̄tū ad beatos
qui iā vident clare ⁊ possunt dicere. Si
cut audiuimus sic vidimus ⁊c̄. q̄ incon
p̄hensibilia sūt ⁊c̄. Iudiciū ꝓprie est ꝯsi
lij conclusio. Quō p̄sidens eligit auditl
cōsiliatoribꝫ ⁊ dicit hoc dz fieri. istud est

cōsilium Iudicia ergo trinitatis sūt ꝯclu
siones vere. scz ꝙ vnus deus est tres per
sone ꝙ pater generat filium vt sol gene
rat radium nec est necessaria vxor in tali
generatione ⁊ sicut a sole ⁊ radio proce
dit calor Ita a patre ⁊ filio ꝓcedit spi
ritusscūs talia iudicia incomprehēsibilia
sūt de se intellectui creato Et īuestigabi
les vie eius vel illius. Vie sūt argumen
ta rōnes ⁊ ꝓbatiōes qꝛ sicut ꝑ viam ho
mo vadit ad terminū ita ꝑ argumēta ⁊
rōnes homo venit ad ꝯclusionē. Vult ḡ
dicere ꝙ nō solum iudicia sūt incōprehē
sibilia sed etiā nō possunt inueniri nec in
uestigari argumenta rōnes seu probatō
nes phīce seu naturales. ad demōstran
dum misterium trinitatis. Verūptamē
deus dedit ad cōsolacionem fidelium no
bis signa representantia ipīus trinitatis
sacratissime. ⁊ de hijs loquit̄ thema. Ne
mo potest hec signa facere q̄ tu facis ⁊c̄.
Et sunt tria signa Primū signum dedit
in anima rōnali. ⁊ hoc per creationē. Se
cūdum in corpore materiali ⁊ hoc per re
demptionem. Tercium in vita spūali ꝑ
saluacōem. Et qꝛ nullus potest face
re ista signa nisi solꝰ deus Ideo dicit the
ma Nemo potest hec signa facere ⁊c̄.

Dico primo ꝙ deus dedit signum sā
cte trinitatis in anima rōnali per creatio
nem. Et ecce qualiter in vno corpe non
est nisi vna anima rationalis que guber
nat totum corpus ⁊ mēbra scz caput pe
des manus ⁊ omnia. Sic in toto mūdo
non est nisi vnus deus qui gubernat ⁊ re
git totum mundum ⁊ caput ꝙ est celuz
et brachia scz solem ⁊ lunam ⁊ stellas
quibus fiunt opera ⁊ ventrem scz elemē
ta. Iam videtis quanta est altitudo celi
quod est caput ad pedes scilicet terram.
Et sicut anima racionalis habet tria in se
scilicet memoriam scz qua recordamur
de preteritis. Et intelligenciam qua in
telligimus presencia. Et voluntatem q̄
desideramus futura vt sanitatem. Nun
quid tu infirmus desideras sanitatem et
tu pauper diuicias ⁊ tamen memoria ⁊
intelligencia ⁊ voluntas nō est nisi vna
anima. Ita in mundo nō est nisi vnꝰ de
us et ille deus nō est nisi tres persone pa
ter ⁊ filius ⁊ spūssanctꝰ. Ecce qualiter
deus dedit signū trinitatis in aīa rōnali
ꝑ creationē sicut rex qui de diuersis me
tallis facit monetam. sed solū in moneta
auri ponit ymaginē suam. In alijs autē
monetis solum ponit sibi signum Ita de
us a principio mundi fecit multas crea
turas quasi monetas diuersorū metallo
rū Sed solum monete auree scz in hoīe
īpressit ymaginē suā loquēdo de creatu
ris corpalibus. Moneta argenti clara
est sol luna ⁊ stelle sed illa solum habēt
signum trinitatis ⁊ nō ymaginem. Mo
neta de luto sunt elemēta sed nō habent
vestigiū. solus homo est ad ymaginē dei
loquēdo de creaturis corpalibꝰ. qꝛ sicut
aurum inter omnia metalla est nobilissi
ma Ita homo īter omnes creaturas cor
porales est excellētior ⁊ sicut ille q̄ facit
monetam imprimit ymaginem regis in
floreno. Sic deus quando creat ani
mam in ea ymaginem suam imprimit ꝫ
ostendit deus a principio quādo creauit
omnia dicens. Fiat lux ⁊ nihil amplius
dixit. Fiant luminaria. Sed quando vo
luit formare hominem non dixit fiat ho
mo. Sed quasi teneret consistorium pa
ter ⁊ filius ⁊ spirtussanctus dixit deus
Faciamus hominem ad ymaginem ⁊ si
militudinem nostram vt presit piscibus
maris ⁊ volatilbus celi ⁊ bestijs vniuer
seq̄ terre omniq̄ reptili Genesis p̄mo.
Patet quomodo istud signum datur a
deo in anima per creationem de isto sig
no dicebat dauid. Signatum est super
nos lumen vultus tui domine dedisti le
ticiā in corde meo p̄s. quarto. Nota lu
men vultus tui dn̄e. i. ymago trinitatis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Super nos id est in anima que est supra corpus. Moraliter hic instruimur. Si quilibet nrm habet ymaginem dei in anima. qz digne ⁊ reuerenter est seruanda ymago xpi proditor ⁊ infidelis iudicaret qui ymaginem xpi vel virginis marie scireret ense vel cõbureret igne vel proiceret in latrina. Omnes vos diceret. O traditor ribalde ⁊c. Magis proprie ē ymago dei anima racionalis qz alia ymago Et aliqui scindunt eam ⁊ iracundi ⁊ vindicatiui occidendo hominem. Si dicatur. Q ipe interficit patrem meũ. Responsio. si ipe est proditor. Ideo tu vis esse proditor. Ideo vindicta est deo dimittenda. quia ipse faciet hic vel in alio mundo Ideo dixit deus. Quicũqz effuderit humanũ sanguinẽ effundetur sanguis illius. Et signatur ratio ad ymaginem quippe dei factus est homo Geñ. ix Nota fundetur sanguis illius hoc intelligitur vel a iudice per iusticiam. vel ab ipo met p penitenciam. qui eñ occidit vel cõsensit in mortem proximi homicida est si preter vel ꝓtra ordinem iuris ⁊c. ꝓpria penitencia effundetur de sanguine suo cũ disciplinis alij aũt nõ scindunt ymaginẽ dei sed proiciunt eam in ignẽ vt auari qz auaricia nõ est nisi ignis qui incenditur in corde auari ad cõgregandum. vel p vsuras vel rapinas ⁊c. ꝓpter hoc dixit xpũs. videte ⁊ cauete ab omni auaricia Quia nõ in abundancia cuiusqz vita eius est ex hijs que possidet luc. xij. Nota ab omni vniuersaliter. Alij proiciunt ymagines in latrinam vt luxuriosi quid est luxuria. nisi stercus putridũ. Qualitercunqz fiat luxuria est damnatõ. sed actus matrimonialis potest fieri absqz omni peccato ymmo etiam cũ marito ⁊ etiã cum peccato mortali ⁊ qñqz etiã cum peccato veniali Dicatur ꝓtra illos qui dicunt fornicationem simplicem nõ esse peccatum ⁊ contra notorias meretrices. Ideo dicit scriptura. Fili in mansuetudine serua aiam tuam ⁊ da illi honorem ꝓm meritum suum quia ymago dei digna est honore pecãtem in animam suam quis iustificabit et quis honorificabit exhonorantem animam suam. Ecclesiastici decimo. Dico secundo ⁊c. In corpore materiali ⁊ ꝑ per redemptionem. Signum q xpũs recepit in die redemptionis que fuit in die veneris sancta. est crux. Sicut rex arogonie recepit pro signo diuisiones Rex frãcie florem lilij. Rex castelle leonem ⁊ castrum. Ita xpũs rex celi ⁊ terre. recepit signum crucis exquo fuit ibi suspensus p nostra redemptione. Ne aliquis sibi credens ⁊ obediens suspendatur in furca inferni. de hoc prophecia hec dicit dominus deus. Ecce leuabo ad gentes manũ meam ⁊ exaltabo ad populos signum meũ scilicet sancte crucis ysaie cõdragesimo nono. In hoc ergo signo carnali visibili ⁊ audibili dedit deus signum trinitatis. quia quãdo signat se. dicit. In nomine patris et filij ⁊ spiritussancti amen. In nomine Ecce vnitas essencie. non dicit in nominibus. Dicunt doctores q si quando sacerdos baptisat diceret. Ego te baptiso in nominibus ⁊c. non baptisaret vide de hoc sanctum Tho. tercia parte questione sexagesima sexta articulo sexto in solucõe ad sextum Et in quarto distinc. tercia articulo scdo questiõe ꝑma nonum. Ideo dixit xpũs apostolis ⁊ discipulis eũ res docete omnes gentes baptisantes eos In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti Non dicit in nominibus. Math. vltio. Cum dicitur patris ⁊ filij ⁊ spũssancti. Clare dicit trinitatem psonarũ. Itẽ qñ tum ad visum ⁊ audium in mõ signandi Ostendit hic modũ signãdi qñ dicit. in nomine ꝑ patris teneatur manus alte. Ratio Quia pater numqz fuit ab alio

missus. Sed ipso existente in cathedra eternitatis sue. misit filium suum vnigenitum in vtero virginali sicut sol mittit radium suum ⁊ tamen nō recedit ab eo Ideo quando dicitur ⁊ filij debet teneri manus circa vterū. qñ dicit ⁊ spūssancti debet ducere manū ꝑ trāsuersum de musculo ad musculum qꝛ spūsscūs fuit sparsus sup aplos ⁊ discipulos xp̄i in die pēthecostes qñ aūt dicit amen. Jūgātur manus signātes vnitatem essencie. Aliqui multuꝫ errant in medio signandi qñ dicūt. In noīe patris longe fatiūt dicentes ꝙ pater est maior. hoc est heresis. qꝛ in hac trinitate nihil prius aut posterius nihil maius aut minus ꝫ tote tres persone coeterne sūt ⁊ coeq̄les vt dicit Atanasius Alij ponūt filiū ad dexterā qꝛ dicit articulus Sedet ad dexteram dei patris Sꝫ hoc nihil est. qꝛ ⁊ filius ⁊ spūsscūs sunt ad dextris dei. qꝛ esse ad dextris dei. nihil aliud est q̄ꝫ esse equalem deo patri. Alij ponūt spm̄scm̄ a dextris dicendo ꝙ ad sinistram est dyabolus q̄ tunc ꝑcutit Et hoc nusq̄ꝫ inuenitur ī libro alicui⁹ auctoritatis. Ideo bon⁹ modus signandi est ille de q̄ vobis ⁊c̄. de hoc signo dicit ecclesia. Signū salutis salus in ꝑiculis. vita le signū vitam ferens omnium ⁊c̄.

Moralit̄ hic ptꝫ ꝙ errant illi qui nō sig̃nt se signo xp̄i. sed dyaboli vt sūt multi layci ⁊ clerici. Qualis iniuria fieret regi si quis de palacio amoueret signa sua. et poneret signa inimici sui. talem īiuriā faciūt xp̄o qui nō bene sig̃nt se Signum em̄ xp̄i est crux. Signū dyaboli est circulus vl' rota auc̄tas. In cicuitu impij ambulant dixit dauid. palatiū xp̄i est corpus xp̄iani in q̄ fuit positum signū crucis xp̄i regi in baptismo. Sed qñ vos signatis faciendo circulū tūc amouetis signū xp̄i a palacio suo ⁊ ponitis signuꝫ dyaboli. Dicatis qñ surgitis de lecto qualiter signatis vos. pater sic. ⁊ faciūt circulum Idem quādo volunt prādere ymmo dolentes referimus Sacerdotes in benedictionibus salis aque ⁊ panis faciunt signum dyaboli ⁊c̄. Immo ꝙ peius est ī sacrificio ⁊ etiā quādo post missam dāt benedictionem populo que est magne virtutis ex xp̄i presencia aliqui cū signo dyaboli dant benedictionē dicendo. In vnitate sancti spiritus benedicat vos pater et filius ⁊ spirtussanct⁹ amē. faciēdo circulum. Cogita quātum displiceret regi amotio signi sui. plus displicet xp̄o ꝓpter hoc dicebat dauid in p̄s. Ut quid deus repulisti in finem iratus est furor tuus super oues pascue Nota vt q̄d r̄pulisti ⁊c̄ Respondit sancta trinitas. signa nostra non vidimus iam nō est propheta id est sacerdos prophetisando vere faciēdo signum xp̄i. Ideo corrigatur hoc viciū malum. Dixi tercio ꝙ deus dedit signuꝫ trinitatis in vita spūali. ꝙ fuit datum ꝑ saluacionem. Vita enim spūalis sancta et bona nō est nisi vna a principio vsq̄ꝫ in finem. tamē habet tres partes vt scilicet homo sit bene ordinatus. Primo erga deum. Secūdo erga proximuꝫ. Tercio erga seipsum Et sicut est vnus deus in trinitate personarum. Ita est vna vita spiritualis cum tribus ordinacionibus. Ecce signum trinitatis. De isto signo dicit bernhardus. data sunt signa ⁊ iudicia quedā ⁊ iudicia manifesta salutis vt indubitabile sit eum esse de numero electorum in quo illa signa permanserunt. Scitis quādo eritis bene ordinati erga deum quando portabitis honorem ⁊ reuerentiam deo. tunc em̄ vasalli sunt bene ordinati erga suum dominū quando cum reuerencia loquūtur de eo. sic nos erga deum nō iurando nō renegando ipsū vel blasphemando. Ideo non meremini si habetis malum tempus ⁊c̄. Sed ego

minor qz nõ intratis ĩ abissum ꝓpt blas-
phemias q̃s factis de ꝑ ꝓquerit deus pr̃
dicẽs. Filius honorat pr̃em. ⁊ seruꝰ do-
minũ suũ timebit. Si g̃ pr̃ ego sum vbi
est honor meus dicit dñs Malachie. j.
Fiat g̃ ordinatio ꝓtra iurãtes oẽs de be
tenis clamare ꝗ iurãtes sicut pr̃ lupũ ⁊c.

Secũdo bona ordinatõ erga ꝓximũ
est nõ scz nocere ꝓximo nec ĩ bonis ipm
damnificando. nec in fama nec in ꝑsona
sed hõe erga eũ amorem beniuolẽtie Jõ
esset necessariũ vitare ludũ taxillorꝫ qui
ꝓximum valde damnificat taz in bonis
q̃z in corpore q̃z etiã in aĩa Ideo istos in
dicabit filius qz sibi fit iniuria q̃ venit ad
saluãdas animas. pater omne iudiciũ de-
dit filio vt omnes honorificent filiũ Jo.
quito Tertio bona ordinatõ erga se-
ipm ĩ ꝑ ꝓsistit vt postq̃z laborastis feria
scõa ⁊ tercia ⁊c. q̃escatis ĩ die dñica ni-
hil tꝑale faciendo nõ debetis ambulare
per campũ nisi ꝓpter magnã necessitatẽ.
nõ negociaciões debetis facere nec ꝓtra-
ctus aliquos ⁊c Nota aliq̃ miraculũ ⁊c
Fiat g̃ ordinatio vt festa seruẽtur ⁊ ha-
bũdabitis Ista ordinatio corrũpet spũ
sancto qui requit requiem in aĩa in q̃ ha-
bitat Ideo dicit scriptura Amodo iã di
cit spũs vt requiescant a laboribus suis
Apoc. xiij. Deo gracias.

De eodem sermo tercius

Fratres perfecti

estote. verbũ istud habet. ij. ad Co-
rinth. ca. xiij ⁊ vltimo. recitatiue in
epla pũtiũ octauaꝫ ꝑ thema dat modo
moriũ dedarãdi in quo ꝓsistit perfectio
vite spũalis. Materia erit vtilis ⁊ pro-
ficua Sed vt deo sit acceptabilis ⁊ gro-
sa salutet virgo maria. Si stricte volu-
mus cogitare in opibus hui⁹ mundi que
deus fecit per creatõẽ inuenimus q̃ tri
plici gradu ꝓsistunt ⁊ homo est in ꝑfecti
ori gradu ꝓm q̃ ego vobis declarabo.

Primus gradus est de creaturis que
sũt sube spũales sicut angeli qz omnes
sunt spũs. dauid. Qui facit angelos su-
os spũs Nõ habet carnes neq̃z ossa. spi
ritus carnẽ et ossa nõ habet luc. vltimo.
De hoc vide scm̃ tho. j. pte. q. l. ar. ꝓmo.

Secũdus gradus est de creaturis q̃s
deus fecit a principio scz de creaturis pu-
re corporalibus. que nõ habet spm̃ sicut
sunt celi sol luna ⁊ stelle. que nõ habent
animã rõem nec intellectũ. Sed sũt vt
lapides sine spũ Itẽ elementa terra aq̃
ignis ⁊c. Item elemẽtata vt volucres
metalla ⁊ aĩalia. Dauid. Nõ em̃ est spi-
ritus in ore ipꝰ ꝓrũ quia licet emittãt an-
helitum nõ tũ habet substãtias spũales

Tercius gradus est de creaturis simꝳ
corporalibus ⁊ spũalibus vt sunt homines.
Vltimo em̃ creauit deus hominẽ ⁊ qua
si epylogando cõposuit eum de materia
corporali quãtũ ad corpus ⁊ spũali sub-
stantia. q̃tum ad animam ꝓpter ergo q̃
inter omnia opa dei singularem perfectio
nem habet homo sup omnes creaturas.
Ideo dixit moyses Igit̃ perfecti sunt ce-
li ⁊ terra ⁊ omis ornatus eorũ. Gen. ij.

Moralit̃ celi sũt potẽtie intellectiue
ipi⁹ aĩe vt memoria ĩtellectus ⁊ volun-
tas. terra est caro. ornatus anime sũt bo
ne cogitacõues de cor de affectões desi-
deria cõtemplacões ⁊ hmõi. Ornatꝰ aũt
carnis sunt mẽbra corporis ⁊ quiq̃z sensꝰ
corporales. Satis g̃ pz q̃ si volumꝰ loq̃
de perfectõne naturali homo sup omnes
creaturas habet pr̃fectõem naturalem
vnde ⁊ homo dicit ꝓm beatũ grego. omis
creatura Ideo rõnabile est vt homo etl
habeat perfectionem moralem scz de vi-
ta spirituali. propter hoc dicit thema fra-
tres ꝑfecti estote scz in vita spũali Mo-
do videndum est in quo ꝓsistit vite spũa-
lis perfectio. Et inueni q̃ in q̃tuor scz.
In dilectõe generali sine exceptione.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

In locucōe rōnali sine offensione.
In diligencia virtuali cū rcā intencōne.
In pacientia tpali cū vera exultatione.

p̄m Dico p̄mo ⁊c̄. scz dilectio vniuersalis sine exceptōne est siue ī hoc ꝯsistit qd̄ est diligere oēs homīes vniuersalr̄. tam viuos q̄ꝫ etiā mortuos scz illos de paradiso de eis laudādo deū. de purgatorio. pro eis orādo vt inde exeant. ꝓ xp̄ianis vt in fide ⁊ in bona vita cōseruent̄. ꝓ inimicis etiā orādo vt ad bonū finem perducant̄. nō solum debet quis diligere domū suam sed etiaz omnes alios ita ꝙ totus mūdus recipiatur in corde suo ꝑ dilectionem vniuersalē. Talis est in p̄mo gradu ꝑfectōnis vite spūalis. quia neminē excludit a dilectōne. Sicut faciūt aliqui. vnus dicit ego diligo amicos meos sed nō inimicos. Alius dicit ego diligo parētes meos sed nō curo de alijs. Aliꝰ dicit. ego diligo illos de loco meo. sz nō alios. nihil valet. Rō est oportz ꝙ dilectio sit vniuersalis Quilibet diligit ymaginez xp̄i vel virginis marie cuiusuis materie sit siue auri siue argenti. ⁊c̄. Diligit̄ eñ ⁊ honoratur ymago nō rōne materie sed racōe illius cuius est ymago. Cū ergo hō sit ymago dei magis ꝓpria q̄ꝫ ymago facta a pictore ad imaginē quippe dei factꝰ est homo Gen̄. ix. Ideo talis ymago diligenda est in q̄cūq̄ꝫ materia siue ī auro siue in argēto. ymago dei antea est in hoīe scē ⁊ bone vite diligenda ē Itez ymago est de argento qñ hō hz intellectū clarū in scīa. ⁊ os in eloquēcia. ⁊ cor ī credencia. Itez de ferro qñ est ipaciens. tñ est diligenda. De ligno putrido est ymago qñ est pctōr. De lapide duro qñ nō hz deuocōem. De carbone nigro qñ ꝑsona est male fame. tñ est diligenda qz ymago dei est. desiderādo ⁊ orando pro sua ꝯuersiōe. Si g̃ ymagines sūt amabiles rōne illoꝝ quos repñtant q̄ꝫto magl̄ homo. De h̄ auc̄tas xp̄i q̄ predicādo populo dixit audistis qz dictū est antiquis diliges ꝓximū tuum ⁊ odio habebis inimicū tuū ⁊c̄. vsq̄ꝫ ꝑfectus est Mat. v.

Nota ꝙ loquit̄ de dilectōne generali et generalibꝫ signis eius. Si eñ diligit̄ benefactores nec gratis nec grās habebitis qz etiā iumenta diligunt bñfactores Canis eñ diligit bñfactorē suū ⁊ odit malefactorem. qz tñ solum diligit amicos ⁊ benefactores nullū meritū habet apud deum. Oportz g̃ generalit̄ diligere omnes amicos ⁊ inimicos ꝓpter deum. In h̄ est meritū. Si ergo est aliq̄s nr̄m qui ī corde suo habz odiū rancorem seu malā voluntatē deponat Jō aplus videte ne qnis malū pro malo alicui reddat. sed sp̄ ꝙ bonum est sectamini inuicez et in omnes. p̄ma ad thesal. v. Dico secūdo ⁊c̄. locutio rōnalis sine offensione. 2m

Prima ꝑfectio vite spūalis ꝯsistit ī corde ista autē scd̄a in ore Talis eñ dz esse locutio ꝙ nō offendat deum nec ꝓximū Offendit autē deus qñ homo loquitur mendaciuz. qz ip̄e est veritas. Ego sum via ⁊ veritas. ⁊ vita. Johis. de cīo q̄rto Peius est mendacium in ore q̄ꝫ stercus Ratio quia aufert officium lingue que data est homini ad exprimendum mentl̄ conceptum Ideo ⁊c̄. Secundo iurādo inuanum offenditur deus Inuanum iurare est quādo sine necessitate vel vtilitate homo iurat. dicendo per deum ista cappa est nigra ⁊ huiusmodi Tercio iurando false. sicut multi miseri qui faciendo cōplacentiam ⁊ ad complacendum amico vel vicino in iudicio falsum iuramentum faciunt. Quarto iurando enormiter cum lingua quasi cum ense diuidunt dominū suum q̄ꝫtum in eis est videtur nobis modica iniuria. Quinto renegando terribiliter. Quia iam hodie non sufficit iurare. sed dicunt maledicar ego a prauis hominibus iniqnis ⁊ peruersis ⁊ similia terribilia ꝓferendo ⁊c̄.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sexto q̄ est peius blasphemādo horribilit̄. qñ sūt irati ex ludo vl' alit̄ cū gladio ꝑcutiūt crucem manu versus celum dicēdo verba ꝯtra xp̄m ⁊ virginem mariā ⁊c̄. Ex istis pctis veniūt mala īfinita Ideo rectores debēt sup̄ h̄ ꝓuidere ⁊ statuere sub certis penis ꝯ tales ⁊c̄. Secundo offendit̄ ꝓxim⁹ qñ diffamat̄ vel pctm̄ suū secretum publicatur vel seip̄m laudādo Jō dico q̄ locutio debz esse rōnalis ne deus nec ꝓxim⁹ offendat̄. Jō dicunt phi q̄ ista dr̄a rōnale est ꝑfectio eeñalis hoīs ⁊ formalis dr̄a q̄ dat ei perfectōem Quid ē hō aīl rōnale qz mortale nō est de essencia s̄ additū fuit ab infidelibꝫ. Angeli aūt nō sūt rōnales qz subito ⁊ sine discursu ītelligūt. hoīes vero sūt solū rōnabiles de h̄ vide scm̄ tho. ꝑma ꝑte q. xviij. arti. iij. ⁊. iiij. Ideo debz loqui rōnabilit̄. Jō aplus Frēs in multl offēdimus oēs. Si quis aūt in verbo nō offendit hic ꝑfectus est vir. Jaco. iij. Nota hic de iuuene loquace ⁊ verboso q̄ venit ad quēdā sanctū hoīem q̄rens ab eo cōsilium q̄liter gubernaret linguā suam. Qui dixit sibi. facias q̄ os tuum loq̄tur vt bursa auari ad soluendū. Et ille pat̄ non intelligo istud. Et scūs rn̄dit. bursa auari habet tres nodos. ⁊ qñ aliquis petit ab eo debitū non statim soluit sed disputat dicēs ⁊ quare ego sum vobis obligatus ⁊ sil'ia. ita debz fieri añq̄z loquat̄. Jdo līgua habet tres clausuras q̄si tres muros. Secus de alijs sensibꝫ q̄ oēs sūt apti oculi aures nares ⁊ manus. Sz līgua vt leena hz tres custodias scz dētes et labia Ideo qñ vis loqui vt auar⁹ disputa. ꝑmo infra te dicēdo q̄re volo loq̄ erit necessariū vtile vel edificatoriū. Si nō sed truffatoriū vel īiuriosū nō loquar ergo. Qui isto mō scit gubernare līguaz suā ꝑfectus est. Jdo aplus Oīs sermo malus ex ore vestro nō procedat s̄ si q̄s bonus est ad edificationē. vt det graciaz audiētibꝫ ad ephe. iiij. Dico tertō ⁊c̄ scz diligentia virtualis cū recta intencōe scz q̄ quilibet cū diligentia faciat q̄ tenetur facere s̄m statū ⁊ officiū suum. Verbigrā religiosus qui est diligens in seruādo ordinem ⁊ regulam ⁊ tria vota essēcialia ⁊ cerimonias in victu ⁊ vestitu et silencio. talis est ꝑfect⁹ Qui aūt dimittit p̄dicta longe est a ꝑfectione Idez de diligencia sacerdotum in horis dicendis tam de die q̄z de nocte. Item habere diligentiam in īstrumētis ecclesie vt sint bona ⁊ mūda ⁊c̄. Item de laicis. diligētia em̄ vestra in hoc ꝯsistit vt detis operā facere orationem deuotam quēadmoduz supplicatur pape vel regi ⁊c̄. In qualibet ebdomada seruare dm̄icam audiēdo missam ꝯpletam cū silencio ⁊c̄. Et quolibz anno cōfiteri in principio q̄dragesime ⁊ ī pascha coīcare ⁊ diligenter penitentiam datam a cōfessore seruare. Ista faciunt xp̄ianum ꝑfectū ꝓpter hoc dicit deus xp̄iano cuilibet. Ego dn̄s deus omnipotēs ambula corā me ⁊ esto ꝑfect⁹ gen̄. xvij Nota ambula. non dicit sta vel sede Sz ambula q̄ notat diligentiam Ambulare est de virtute in virtutem incedere coram me. Aliqui em̄ ambulant nō coram deo. sed corā gentibus vt ypocrite ⁊ vane gloriosi vt laudentur ⁊ videant̄. Sz ille ambulat coram deo. qui quicq̄d facit facit recta intencione pro deo non curando de gentibus sed de deo. Ideo dicebat lucas euāgelista. Seruiamus dn̄o ī sanctitate ⁊ iusticia coram ipso omnib⁹ diebus nr̄is luce ꝑmo. Dico quarto scz pacientia tꝑalis cum exultatione scz ad sufferendum mala ⁊ īiurias qz alias modicum esset facere bona opera nisi in aduersis homo habeat paciētiam Ratio est Qui em̄ vult intrare bellum nō solū armatur armis inuasiuis sed etiā defensiuis. Si em̄ portat lanceam in dextera nō erit ꝑfecte armatus nisi portet scutum in

sinistra. Ita de nobis Qui in hoc mundo sumus in campo p̄lij. Ideo oportet perfecte armari de armis inuasiuis Diligencia in spūalibꝫ est q̄si lancea/ ⁊ defensiuis pacientia. paciētia enī est quasi scutū qđ opponitur sagittis tribulacionū iniuriaꝝ tēptacionū ne tangat cor. Sꝫ multi sine isto scuto intrant istud p̄liū Sunt enī diligentes in operibꝫ spūalibꝫ. ꝫ sunt impaciētes in tribulacōnibꝫ ⁊ iniurijs hō sunt firmi. qꝛ statim ad modicā iniuriā turbātur Ideo oportet armari perfecte Diligencia enī in bonis ⁊ paciētia in malis faciūt hominē perfecte armatū. Cū gaudio sumende sunt aduersitates ⁊ tribulacōnes. quia meritorie sunt. Plus meruit Job ꝑ pacientiā in aduersis q̄ꝫ per diligenciā in bonis. Ideo dt apostolꝰ iacobus. Omne gaudiū existimate fratres mei cum intēptaciones varias inciderit. scientes q̄ ꝓbacio fidei vestre pacientiā operat̄. pacientia autē opus perfectū habet. vt sit perfecti ⁊ integri in nullo deficientes Jacobi p̄mo. Nota cū gaudio sunt accipiende tribulacōnes tum ꝓpter necessitatem. tū ꝓpter vtilitatē. pacientia vobis necessaria est vt voluntatē dei facientes cōportetis repromissionē. Ad hebreos.x.

De sancta trinitate. Sermo quartꝰ

NEmo ascendit in celū nisi qui descendit de celo Habetur verbū istud originalit̄. Johis iij. ⁊ officiat̄ in euuangelio p̄sentiū octauarū. In p̄senti sermone ꝫm motiuū qđ dat michi thema volo declarare q̄modo nos peccatores poterimꝰ in celū ascendere quia ad hoc sumꝰ finaliter creati. credo q̄ erit materia vtilis ⁊ ꝓficua. Sed vt sit deo acceptabilis ⁊ graciosa. Salutet̄ virgo maria ⁊c̄. Thema est verbū xp̄i. quod verbum nisi intelligat̄ recte. portaret seu duceret peccatorē in desperacionē cū dt. Nemo ascendit in celū nisi q̄ ⁊c̄. Quia nullus descendit de celo nisi ipsemet xp̄s ꝫm q̄ ipsemet declarat. cū sequit̄ filiꝰ hominis q̄ est in celo Ipse enī descendit de celo in incarnacōne. ⁊ ascendit ad celū in ascensione postq̄ꝫ ꝯpleuit opus nostre redēpcionis. Et dicit. Nemo. i. nullus homo ascendit. Ergo miseri quid faciemꝰ nos. Ideo dictū verbū sic intelligit̄. Nemo ascendit in celū scꝫ v̄tute ꝓpria nisi q̄ descendit de celo scꝫ xp̄s. quia hoc solum sibi cōpetit. quia sicut falco vel aquila ascēdit virtute alaꝝ. nec indiget auxilio Sic xp̄us cū duabꝫ alis scꝫ potencia diuinali ala dextra. ⁊ gloria humanali quasi ala sinistra ascendit in celū. nec indiguit auxilio alterius. de hoc ꝓphetia dauid A summo celo egressio eius ⁊ occursus eius. id ē regressio vsqꝫ ad summū eiꝰ. psalmo.xviij. Ideo apostolꝰ Qui descendit ipse est ⁊ qui ascendit sup̄ omnes celos vt impleret omnia scꝫ ꝓphetizata. Ad ephes̄.iiij. Ecce qualit̄ intelligit̄. Nemo ascendit ī celū ⁊c̄. Ergo nos q̄liter poterimꝰ ascencendere quia nec habemꝰ potenciā diuinalem nec gloriā humanalē. Ideo nō possumus ascendere v̄tute ꝓpria. ꝫ oportet ascendere v̄tute xp̄i. qui dat nobis virtutem fidei spei ⁊ caritatis. ⁊ v̄tutes morales. vt possimꝰ ascendere. Nota similitudinē de nebula q̄ de mane iacet in terra. ꝫ post virtute solis ascendit sursum. Ita de nobis q̄ sumus terrestres concepti nati ⁊ nutriti in terra. Dauid. Celum. i. gloriam celi dn̄o terram autē dedit filijs hominū. Ideo oportet nos ascendere virtute solis illius scꝫ de quo dr̄ virgini marie. Felix nāqꝫ es sacra virgo maria ⁊ oī laude dignissima quia ex te ortus est sol iusticie xp̄s deus noster. Quādo hō moritur in gracia v̄tute istiꝰ solis. hō ascendit quasi homo trahat̄ ab eo. Juxta illđ ego si exaltatꝰ fuero a terra. omnia trahā

ad meipsum. Iohis.xij. Et sic intelligit̄
thema. Nemo ascendit in celū ꝛc̄. scz vir
tute ꝓpria. Nota nouē gradus hui⁹ ascē
sus quēadmodū sunt in celo nouē ordi
nes angeloꝝ seu gradus Ido apteti vos
vt ascendatis
Prim⁹ est peccatoꝝ cognicio
Scd̄s cordis contricio
Tercius emēdandi ꝓpositū.
Quartus sac̄mentalis cōfessio
Quint⁹ penitencialis satisfactio
Sextus debitoꝝ restitucio
Septim⁹ fame reformacio
Octauus iniuriaꝝ remissio
Nonus eukaristie cōmunio
De istis dicebat Ysaias. venite ascenda
m⁹ ad montē dn̄i ꝛ ad domū dei Jacob
Ysa.ij. Dico p̄° ꝙ p̄m⁹ grad⁹ ascen
sus ē peccatoꝝ cognicio. s. habere sentimē
tū ꝛ consciam de pctis. qn̄ conscia pungit
ꝛ remordet d. O miser ego sū religios⁹
ꝛ nō vixi vt religiosus nō seruaui regulā
ꝛc̄. Idē de clericis ꝛ laycis. Talis iā te
net pedē in p̄mo gradu talis cognicio ē ne
cessaria qꝛ nullus curat de medicina q̄ nō
sentit se infirmū Ido dicebat Jheremias
vide vias tuas in cōualle ꝛ scito q̄d fece
ris Jhere.ij. Sed multi deficiunt in isto
gradu q̄ stati senciunt defect⁹ corporis ꝫ
nō senciunt mala ꝛ defect⁹ aīe. verbi grā.
sunt multi q̄ stati senciunt ventū intrātē
per fenestrā ꝫ nō senciunt ventos sup̄bie
vane glorie ꝛ p̄sumpcōis flantes ī corde.
magn⁹ defectus ē iste. Alij senciūt stati
puluerē ꝛ claudunt sibi os ꝛ nares Sed
non senciunt in anima pulueres auaricie
vsure furti rapine ꝛc̄. Alij senciunt sta
tim modicū calorem forte ꝓuenientē ex
nimio potu ꝫ nō senciunt ignē luxurie qui
totū comburit. Alij senciunt stati paruā
spinā in digito ꝫ non senciūt gladiū dya
boli qui totā animā transfodit. quando
recurrunt ad diuinos ꝓ sanitate ꝓ se vel
ꝓ filijs vel ad inueniendū rem perditam

Alij si comedunt legumina statim senci
unt aliquid infra dentes. ꝛ non senciunt
saxū inferni quē tenent in ore quādo iu
rant. Alius sentit statim si habet stoma
chum repletū cum nō poterit dormire. ꝫ
quando tenetis stomachū anime plenū
veneno odij ꝛ rancoꝝ non sentitis. Alij
si dormiunt in lecto. statim senciunt puli
cem. Sed nō sentitis lupos vel leones in
ferni. q̄ tenent vos ne vadatis ad missā
vel extrahāt vos de ecclesia. ꝛ sic de alijs.
Ideo pauci sunt qui ascendunt in p̄mo
gradu. Non sunt isti sicut dauid q̄ statim
habuit cognicionē de peccato suo. Ideo
dixit deo. Amplius q̄ꝫ merear laua me
ab iniquitate mea. ꝛ a peccato meo mun
da me. Et assignauit rōnē dicens Quo
niam iniquitatē meā ego cognosco ꝛ pec
catum meū contra me est semp̄ quasi di
ceret. Jam sū in p̄mo gradu. Ido q̄libet
vestrū auiset se qualiter viuit. in quo statu
est. ꝛ corrigat se Secund⁹ gradus
est cordis cōtricio. postq̄ꝫ homo cognos
cit peccata debet conteri ꝛ dolere de eis.
quia alias cognoscere peccata ꝛ delectari
in ipsis malū esset ꝛ peccatū. Necessaria
est ergo cōtricio Ideo dixit ezechias rex
vt habet̄ Ysaie.xxxviij. Recogitabo tibi
omnes annos meos in amaritudine ani
me mee. Domine si sic viuit̄ ꝛ in talibus
vita spūs mei Corripies me ꝛ viuificab̄
me. Nota cum dicit̄ tibi. non dixit mihi
seu mundo ꝛc̄. Sed tibi quia nullus do
lor seu tristicia de peccatis valet aliquid
nisi sit respectu dei etiam si ꝓ vno pecca
to homo ꝓiceret tot lachrimas quot sūt
gutte aque in mari. nihil valeret nisi sit re
spectu dei. verbi gracia. Si religiosus co
gitans ꝙ presidens su⁹ si sciret mala sua
incarcerabit eum ꝛ illo timore plorat vel
quia erit diffamatus ꝛc̄. nichil valet qꝛ
hoc nichil aliud est nisi recogitabo michi
ꝛ nō tibi. Sed tūc esset ꝯtricio si diceret
O miser et q̄t pctā feci et q̄ꝫtuz offendi

creatorē meum q̄ de nemore mundi me elegit ⁊ plantauit in religione vt seruirē sibi. ⁊ ego miser feci oppositū. tunc esset ꝯtricio. Idē de sacerdote quādo cogitat O miser ep̄us sciet ꝙ ego sum concubinarius ⁊c̄. ⁊ perdā beneficiū ⁊ plorat nihil valet. attricio posset esse q̄ non sufficit ad saluacionē. Sed posset esse contricio si respectu dei doleret dicendo. O miser deus fecit mihi graciam quā angelis nō fecit ⁊c̄. Idē de laycis si aliquis esset sentenciat⁹ ad furcā ⁊ plorat ꝓpter periculum ⁊ diffamacionem ⁊c̄. nihil valet. Idē de muliere cuiusuis sit status q̄ peccauit ⁊ plorat timore viri vel diffamacionis ⁊c̄. nihil valet. oportet ꝙ sit respectu dei. Ido dr̄ ꝓpheta in ꝑsona xp̄i Recordabunt̄ mei quia contriui cor eoꝝ fornicans ⁊ recedens a me ⁊ displicebūt sibimet sup̄ malis q̄ fecerant in vniuersis abhominacionib⁹ suis. Ezech. vi.

Tercius grad⁹ est emendandi ꝓpositū ⁊ sequit̄ ad duos gradus p̄dictos. q̄d eniz valeret cognicio peccatoꝝ et cōtricio nisi homo habeat ꝓpositū emendandi ⁊ corrigendi vitā suā nihil valet. Ideo necessario requirit̄ ꝓpositū firmū emendandi dicendo. Ego cōsueui esse superb⁹ pomposus. Sed factū est de cetero volo viuere humilit̄ ⁊ sic de alijs. hoc est emendandi ꝓpositū quia modicū esset dolere de peccatis p̄teritis nisi homo ꝓponat cauere a futuris. de hoc dauid. Beat⁹ vir cui⁹ est auxiliū abs te. i. a te ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrimaꝝ in loco quē posuit. p̄s. lxxxiij. Nota in valle lachrimaꝝ. vallis inter duos montes consistit. Ita vita p̄sens dr̄ vallis lachrimarum. cōsistens inter duos montes quoꝝ vn⁹ est paradisus terrestris altus. intantum ꝙ aque diluuij q̄ ascenderūt. xv. cubitis sup̄ omnes mōtes illuc nō ascenderunt de quo dr̄ beda. Or folia arborum tangunt speram siue celum lune. Alius mons ad quē debem⁹ ascendere est paradisus celestis. ⁊ hic debem⁹ nos disponere per bonā vitā ⁊ bona op̄a vt illuc ascēdamus. Ideo dr̄ ascensiones ī corde suo disposuit in loco quē posuit. locus religiosi est monasteriuz clerici ecclesia. ⁊ sic de q̄libet statu laycoꝝ In quolibet istoꝝ locoꝝ quilibet debet disponere ascensiones per recessū a malis ⁊ accessum ad bonuz Ideo xp̄s. vade ⁊ iā amplius noli peccare. Johannis. viij. Quasi dicat exq̄ iam ascendisti p̄mo ⁊ scd̄o g̃du. Jō vade ascēde āplius. ⁊ iā noli peccare. Ecce h̄ ꝓpositū emendandi. Quartus est sacramentalis confessio ⁊ sequit̄ ad p̄dicta Quid enī valeret mundare camerā si stercus remaneret in angulo: Ideo oportet vt per fenestrā stercus ꝓiciat̄. Ita illius q̄ habet cognicionē peccatoꝝ ⁊ contricionem cū ꝓposito nō redeundi. camera conscientie erit munda si stercus peccatoꝝ ꝑ fenestrā oris ꝓiciat̄. dicendo confessori. pater ego fui superb⁹ ⁊c̄. ⁊ sic de alijs peccatis. Ex hoc dicebat beat⁹ iohānes. Si cōfiteamur peccata nostra fidelis ⁊ iust⁹ est deus vt remittat nobis peccata ⁊ emūdet nos ab omni iniquitate. p̄ma iohānis p̄mo. ꝓpter hoc statutū est. ꝙ quolibet anno in q̄dragesima hō confiteatur peccata sua. mutando conscientiā vt sit habitacio dei. alias enī esset habitacio demonioꝝ. Ideo dr̄ scp̄tura. q̄ abscondit scelera sua non diriget̄ supple vt ascendat in celum. Qui autē cōfessus fuerit ⁊ reliquerit ea misericordiā cōsequet̄. ꝓuerbioꝝ. xxviij.

Quintus gradus est penitencialis satisfactio. differētia est inter satisfactionem ⁊ restitucionē. Satisfactio fit deo ꝓ peccatis. Restitucio fit ꝓximo. de ista dicam in sexto gradu. Sicut enī ex peccatis que fecimus offendim⁹ deum Ita per penitenciam debem⁹ facere deo satisfactionem. verbi grā si offendisti deū per sup̄biam debetis sibi satisfacere per humilem

oracionem. Si per auariciā satisfacere debetis per elemosinas ꝛc̄. Si per luxuriaꝫ satisfacere debetis ꝑ carnis afflictionē ne a demonibꝫ puniri vos oporteat in inferno. ꝛ sic de alijs. Racio huiꝰ satisfactionis est. quia post reconsiliacionē amicabilem requiritꝰ solucio debiti. Ido Luce. iij Facite ergo fructꝰ dignos pñie. vbi dicit glosa ꝙ fructꝰ est ꝛc̄. qñ medicina correspondet plage siue morbo Sed modo in pluribꝫ oēs confessores dant vnā medicinā cuilibet morbo scꝫ missas vt ipsi habeant ꝛc̄. Sextus est debitoꝝ restitucio que fit ꝓximo. q̄libet respiciat domum taxiā vel bursam. si est ibi aliq̄d de malis bonis ꝛ iniustis. de vsura. furto. rapina. vel retinendo mercedē laboꝝ decimam. p̄micias restituatis. dicunt aliqui pater ego dimittā in testamento vt restituatur ꝛc̄. Et interim vos ibitis in inferno. si mori vos cōtingat sine penitencia. statim enī dꝫ restitui alienū ꝛc̄. de q̄ vide sanctū thomā scd̄a scd̄e. q. de restitucione Et siue fiat restitucio per heredē siue non non liberabit vos Et pater oporteret me vendere ꝛc̄. Si vellē restituere ꝛc̄. Solucio. Quare nō ꝛ vendere debetis ꝛ diminuere statum. quia regula est iuridica Oꝛ non dimittitꝰ peccatū nisi ablatū restituatur. Ideo restituatis In isto gradu multi frangūt sibi collū Ido dicit apl's Reddite omnibꝫ debita nemini quicq̄ debeatis nisi vt inuicē diligatis. Ad roma. xiij. Septimus est fame reformatio. Si diffamastis vel iudicastis vel ꝯdemnastis aliquē. oportet ꝙ restituatꝰ sibi famā corā illis eciā dato ꝙ dixeritꝰ veꝝ si reuelastis pctm̄ ocultū et vt intelligatis hoc peccatū dicā vobis similitudinem de nobili dña optime ornata quam latrones despoliauerūt vsq̄ ad camiseā. deinde venit alius ꝛ exspoliauit sibi camiseam. credo ꝙ magꝰ reputauit se iniuriatam ab isto scd̄o q̄ ab alijs. Ita persona que tenet bonā vitā portat camiseā albā ꝑ bonā famā ꝛ vestes de auro ꝛ serico cū margaritis q̄ sunt bona opa. Sed qñdo peccat mortalitꝰ depdatur a latronibꝫ inferni ꝫ adhuc remanet sibi camisea alba. scꝫ bona fama. ꝫ qñ tu reuelas suū peccatum qd̄ erat secretū tunc denudas sibi camiseam maius pctm̄ facis q̄ si bona exteriora sibi furatꝰ fuisses qꝛ melius est nomen bonū q̄ diuicie multe super auꝝ et argentū est bona grā. i. bona fama. ꝓuerbioꝝ. xxij. Si ergo q̄ furatꝰ pecunias vel alia bona tenetꝰ ad restitucionem si vult saluari. q̄tomagis necessario restituēda est fama. Ido augustinꝰ Non pigeat ex ipso ore ferre medicamenta. vnde facta sunt vulnera Octauus gradus est iniuriaꝝ remissio. Si ordine iusticie vultis iusticiā hoc potestis licite. Sed in corde vestro nō teneatꝰ desideriū vindicte. ꝫ exemplo xp̄i q̄ in cruce pepercit omnibus ꝑcatis inimicis. dicendo dñe vt parcatis mihi ꝛ remittatꝰ mihi iniurias q̄s feci vobis. ego remitto īiurias inimicis. Unde dicit xp̄s. Pater meꝰ celestis tradet vos tortoribꝫ si nō remiseritꝰ vnusquisq̄ fratri suo de cordibꝫ vestris. Mathei. xviij.

Nonus ē eukaristie cōmunio. hic completꝰ pñia. In isto gradu iungimur deo. omnia enī p̄dicta sunt p̄paracōnes ad ascensū celestē. Sed ꝑfecta medicina ꝛ vtꝰ animā secū trahens ad celū ē eukaristia. Nota exemplū de cōmunione hugonis de sancto vibtore. Ido xp̄s. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. Si quis māducauerit ex hoc pane viuet ineternū. Iohis. vi. Dicatꝰ contra illos qui non ꝯmunicant ꝛc̄. de quibꝫ Iohis p̄mo In ꝓpria venit ꝛ sui eū nō receperunt

In festo corporis xp̄i. Sermo p̄mus

Ego accepi a domino qd̄ ꝛ tradidi vob̄. Uerbū